

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 694/2014-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť I. T., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 K 15/2006-917 z 22. augusta 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. septembra 2013 v elektronickej forme označenej zaručeným elektronickým podpisom doručená sťažnosť I. T. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 K 15/2006-917 z 22. augusta 2013.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol s právoplatnosťou od 20. júla 2006 ustanovený do funkcie správcu konkurznej podstaty obchodnej spoločnosti... (ďalej len „úpadca“).

V predmetnom konkurznom konaní sťažovateľ „zapísal do konkurznej podstaty úpadcu niektoré byty nachádzajúce sa v bytovom dome na... a to spolu s poznámkou o spornom zápise niektorých užívateľov bytov, ktorí tvrdili, že byty sú ich vlastníctvom.

Uvedení užívatelia bytov sa postupom v zmysle § 78 ZKR následne domáhali na súde žalobou podanou proti sťažovateľovi ako správcovi úpadcu vylúčenia predmetných bytov z konkurznej podstaty úpadcu. O vylučovacích žalobách bolo rozhodnuté Okresným súdom Bratislava I rozsudkom zo dňa 16.11.2010, sp. zn.: Cbi/17/2006-288 a to tak, že Okresný súd vo výroku svojho rozhodnutia vylučovacie žaloby v celom rozsahu zamietol. Uvedený rozsudok Okresného súdu bol na základe odvolania podaného užívateľmi bytov rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 10.11.2011, sp. zn.: 2CoKR/17/2011-335 potvrdený...“.

Z príloh sťažnosti vyplýva, že dôvodom zamietnutia vylučovacej žaloby bol v inom súdnom konaní vyslovený právny záver oboch konajúcich súdov o absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy z 22. júna 1999, ktorou úpadca nadobudol vlastnícke právo k bytovému domu od... (ďalej len „pôvodný predávajúci“), čo podľa okresného súdu „následne spôsobilo stratu aktívnej legitímácie žalobcov na podanie tejto žaloby nakoľko všetci žalobcovia svoje vlastnícke práva k predmetným bytom preukázateľne odvodili od vlastníckeho práva úpadcu...“. Formulovaný právny názor potvrdil i Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý navyše v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozsudku dodal, že „vyslovením absolútnej neplatnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy zo dňa 22.6.1999 v zmysle § 39 Obč. zák. žalovanému – správcovi úpadcu..., vzniká povinnosť bytový dom vrátiť predávajúcemu... Plnenie z neplatného právneho úkonu je totiž bezdôvodným obohatením (§ 451 Obč. zák.), ktoré sa musí vydať. Každý účastník neplatnej zmluvy je povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 Obč. zák.)“.

Sťažovateľ sa následne 15. marca 2012 obrátil na okresný súd podľa § 84 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“,

v citáciách aj „ZKR“) so žiadosťou o vydanie uznesenia, ako postupovať. Svoju žiadosť sťažovateľ odôvodnil tvrdením, podľa ktorého mu 12. januára 2012 „uložil veriteľský výbor záväzný pokyn speňažiť predmetné nehnuteľnosti ako majetok podliehajúci konkurzu po právoplatnom ukončení všetkých sporov o vylúčenie majetku (§ 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii) zo súpisu...“. Poukázal súčasne na fakt podania určovacej žaloby užívateľmi dotknutých bytov, o ktorej konanie v tom čase nebolo právoplatne ukončené. Sťažovateľ potom vo svojej žiadosti zhodnotil, že „predmetné nehnuteľnosti je možné v zmysle pokynu príslušného orgánu bez ďalšieho speňažiť: keďže ohľadom predmetných bytov nie je v súčasnosti žiadnou treťou osobou vedené žiadne súdne konanie o vylúčenie predmetných nehnuteľností zo súpisu majetku úpadcu, speňažovaniu majetku úpadcu podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii nebráni žiadna zákonná prekážka. Avšak z dôvodu právnej opatrnosti ako i v rámci zákonnej povinnosti konať s odbornou starostlivosťou a so zohľadnením všetkých dostupných informácií si vzhľadom k podanej určovacej žalobe dovoľujem požiadať konkurzný súd o vydanie pokynu ohľadom speňažovania predmetných nehnuteľností.“.

Okresný súd uznesením z 8. októbra 2012 v konaní sp. zn. 2 K 15/2006 návrh sťažovateľa na vydanie uznesenia, ako postupovať, zamietol. Poukázal na dikciu § 84 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a zdôraznil, že podľa tohto ustanovenia „správca požiada súd, aby vydal uznesenie ako postupovať v prípade, ak príslušný orgán neuložil správcovi v primeranej lehote určenej správcom pokyn požadovaný správcom alebo členovia príslušného orgánu sa k požadovanému pokynu podľa § 83 ods. 4 ZKR v primeranej lehote určenej správcom nevyjadria a oprávnené záujmy dotknutých veriteľov tým môžu byť poškodené. Uvedené podmienky musia byť splnené kumulatívne.

V tomto prípade však príslušný orgán, ktorým je veriteľský výbor správcovi uložil pokyn ako postupovať a to na zasadnutí veriteľského výboru Úpadcu dňa 12.01.2012.

Súd má preto za to, že v tomto prípade nie sú splnené podmienky v zmysle ustanovenia § 84 ods. 2 ZKR. Vydanie uznesenia ako postupovať z dôvodu právnej opatrnosti a v rámci povinnosti správcu konať s odbornou starostlivosťou tak, ako uviedol správca vo svojom návrhu zákon nepredpokladá. V prípade, ak správca nemá potrebné skúsenosti alebo odborné vedomosti na riadne vykonanie niektorého úkonu správcovskej

činnosti, je v zmysle... ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a zmene a doplnení niektorých zákonov povinný požiadať o pomoc odborníka; ak vzhľadom na obtiažnosť prípadu by pomoc odborníka nebola účelná alebo hospodárna, je povinný odmietnuť výkon správcovskej činnosti alebo požiadať súd o odvolanie z funkcie... Uvedený pojem pomoc odborníka však v žiadnom prípade nie je možné vykladať tak, že sa jedná o pomoc súdu v zmysle ustanovenia § 84 ods. 2 ZKR. “.

Sťažovateľ následne 13. decembra 2012 v Obchodnom vestníku č. 241/2012 zverejnil v časti „Iné zverejnenia“ informáciu o svojom predchádzajúcom postupe v predmetnom konkurznom konaní, ako aj o rozhodnutí okresného súdu o jeho žiadosti o vydanie pokynu, ako postupovať. Zverejnil aj niektoré pasáže odôvodnenia zamietavého uznesenia okresného súdu.

Okresný súd uznesením č. k. 2 K 15/2006-917 z 22. augusta 2013 odvolal sťažovateľa z funkcie správcu úpadcu. Dovtedajšie konanie sťažovateľa kvalifikoval ako závažné porušenie povinností ustanovených mu zákonom podľa § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Svoje povinnosti podľa okresného súdu sťažovateľ porušil tým, že *«svojvoľne upravil rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I tým, že pod názvom „Iné zverejnenie“ zverejnil v Obchodnom vestníku č. 241/2012 z 13.12.2012 podanie, v ktorom závery a odôvodnenie súd značne preformuloval a zároveň plniac si „informačnú povinnosť a z dôvodu včasného informovania všetkých dotknutých osôb“ zverejnil odôvodnenie uvedeného uznesenia Okresného súdu... a to len čiastočne, pričom súd považuje výber jednotlivých zverejnených častí rozhodnutia za účelový a spôsobilý zavádzať o skutočných dôvodoch vydania daného uznesenia a v snahe uviesť účastníkov konania do omylu...»*. Zároveň okresný súd konštatoval závažné porušenie povinností sťažovateľa ako správcu tým, že *„absolútne nerešpektoval rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I, č. k. 2Cbi/17/2006-288 z 16.11.2010, ktoré v časti výroku č. 1 nadobudol právoplatnosť dňa 05.01.2011 a v časti výroku č. 2 nadobudol právoplatnosť dňa 19.01.2012, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2CoKR/17/2011-335 z 10.11.2011 a rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15Co/220/2012-157 z 23.10.2012“*.

Okresný súd napokon poukázal na skutočnosť, že „*veriteľský výbor, ktorý je v tomto prípade funkčný, ukladá správcovi záväzné pokyny na žiadosť a návrh správcu. Je úlohou správcu zároveň povinnosťou správcu konať s odbornou starostlivosťou. Súd z pozície dohľadu nad priebehom konkurzného konania nemôže prehliadnúť skutočnosť, aj keď v tomto prípade nebolo povinnosťou súdu udeliť záväzný pokyn na speňažovanie, lebo tak zo zákona mal urobiť veriteľský výbor, či správca koná v zmysle zákona a zákon neporušuje.*“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ najprv tvrdí, že v spornej veci okresný súd porušil § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pretože „*pred svojím rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa z jeho funkcie správcu úpadcu – pred vydaním Napadnutého rozhodnutia žiadneho člena veriteľského výboru nevypočul a to aj keď podmienky na upustenie od ich vypočutia v zmysle § 200 ZKR splnené vôbec neboli!*“. Neštandardnosť postupu okresného súdu má spočívať aj v tom, že „*pred vydaním Napadnutého uznesenia vôbec nevypočul ani samotného správcu!*, v dôsledku čoho sťažovateľ nemal vôbec žiadnu možnosť brániť sa voči tak vážnym obvineniam akým závažné porušenie povinností správcu konkurznej podstaty nepochybne je...“.

Ďalej sťažovateľ namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu. Ak totiž nesplnenie jeho povinností malo spočívať v nerešpektovaní právnych názorov všeobecných súdov vo vylučovacom konaní a aj vo zverejnení častí odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu v Obchodnom vestníku, potom podľa názoru sťažovateľa „*v napadnutom uznesení... nie je uvedené žiadne konkrétne ustanovenie zákona, ktoré mal sťažovateľ ako správca úpadcu podľa názoru Okresného súdu vyššie spomínaným postupom údajne porušiť! A tým pádom v ňom vôbec nie sú obsiahnuté ani úvahy súdu o tom, z akého dôvodu kvalifikuje porušenie týchto konkrétnych povinností zo strany správcu za závažné a pod. Takéto odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré nemá žiaden právny základ resp. pri ktorom nebola zo strany súdu na konkrétny prípad aplikovaná žiadna právna norma, nemôže byť v právnom štáte podľa názoru sťažovateľa hodnotené inak, než ako arbitrárne.*“. V nadväznosti na to sťažovateľ zdôrazňuje svoju viazanosť iba výrokmi súdnych rozhodnutí, ktoré údajne nerešpektoval, pričom v žiadnom z výrokov týchto rozhodnutí nebola vyslovená jeho povinnosť vylúčiť predmetné byty

zo súpisu podstaty úpadcu, prípadne tieto byty vrátiť pôvodnému predávajúcemu. Taktiež uvádza, že § 84 zákona o konkurze a reštrukturalizácii neukladá správcovi povinnosť zverejniť uznesenie súdu o žiadosti správcu vydať pokyn ako postupovať, *«a preto tým, že sťažovateľ ako správca úpadcu zverejnil takéto uznesenie a to aj keď len v časti „účelovo vybraných odsekov jeho odôvodnenia“, neporušil tým žiadnu zákonom ustanovenú povinnosť!»*.

Rozsahovo najobsažnejšia námietka, ktorú sťažovateľ voči napadnutému uzneseniu okresného súdu vznáša, vychádza z analýzy zákonných možností vylúčenia majetku z podstaty úpadcu. Poukazujúc na jednotlivé relevantné ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii (§ 81 ods. 1, § 78 ods. 2 a § 78 ods. 4) sťažovateľ vypočítava právom vymedzené skutkové stavy zakladajúce právo alebo povinnosť správcu vylúčiť majetok zo súpisu podstaty úpadcu. Konštatuje, že *„na vylúčenie majetku zo súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu správca teda vždy potrebuje buď rozhodnutie súdu o vylúčení majetku zo súpisu (vo výroku rozhodnutia) alebo súhlas príslušného orgánu (v tomto prípade veriteľského výboru). V predmetnom prípade však ani rozhodnutie súdu o vylúčení majetku zo súpisu ako ani súhlas príslušného orgánu na vylúčenie majetku zo súpisu neexistuje! Z uvedeného dôvodu sťažovateľ nemohol predmetné byty resp. bytový dom zo súpisu majetku úpadcu vylúčiť, nakoľko podmienky na takýto postup v zmysle príslušných ustanovení ZKR (výrok rozhodnutia súdu alebo súhlas príslušného orgánu) splnené neboli!*

Práve naopak, k porušeniu zákonných povinností sťažovateľom ako správcom by došlo v prípade, ak by sťažovateľ postupoval tak, ako to uvádza Okresný súd v Napadnutom uznesení a vylúčil by predmetné byty zo súpisu majetku úpadcu bez toho aby zákonné podmienky... na takýto postup boli splnené.“.

Sťažovateľ tiež zdôrazňuje, že vráteniu bytového domu pôvodnému predávajúcemu bránia aj právne prekážky. Po uzatvorení kúpnej zmluvy 22. júna 1999, ktorej predmetom bolo vlastnícke právo k bytovému domu, totiž úpadca niektoré byty v bytovom dome previedol do vlastníctva tretích osôb, a tak *„bytový dom... ako samostatný predmet právnych vzťahov... prestal existovať. Odo dňa uskutočnenia prvého prevodu bytu nachádzajúceho sa v bytovom dome, ako samostatný predmet právnych vzťahov začali existovať už len jednotlivé byty, pričom s poukazom na ust. § 5 ods. 7 zákona o vlastníctve*

bytov a nebytových priestorov, úpadca zostal vlastníkom už len tých bytov (nie bytového domu alebo jeho časti), ktoré neboli prevedené do vlastníctva tretích osôb“. Sťažovateľ preto tvrdí, že „vrátenie bytového domu úpadcom predávajúcemu – P..., tak ako to od sťažovateľa konajúceho v mene a na účet úpadcu požaduje Okresný súd v Napadnutom uznesení nie je teda objektívne právne ako fakticky vôbec možné z dôvodu, že bytový dom, v stave v akom ho úpadca nadobudol od P... ako samostatný predmet právneho vzťahu vôbec neexistuje, keďže právne existujú už len byty a nebolo by ho možné vrátiť ani ako jednotlivé byty tvoriace tento bytový dom, keďže s väčšinou týchto bytov disponujú tretie, od sťažovateľa úplne odlišné osoby.“.

Okrem toho vrátenie sporného bytového domu nie je podľa sťažovateľa možné ani preto, lebo na základe uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 51- 24 K 177/97-Ga4861 z 21. novembra 2011, ktorým bol zrušený konkurz na majetok pôvodného predávajúceho ako úpadcu, bol pôvodný predávajúci k 22. augustu 2013 vymazaný z obchodného registra, a teda právne neexistuje.

Sťažovateľ ďalej upozorňuje, že podľa § 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii účinného do 31. decembra 2011 v prípade vzniku spornosti o tom, či konkrétny majetok do súpisu konkurznej podstaty patrí alebo nepatrí, správca je povinný vyzvať subjekt, v prospech ktorého spornosť zápisu svedčí, aby podal vylučovaciu žalobu. Sťažovateľ uvádza, že voči pôvodnému predávajúcemu takto postupoval, ten však v stanovenej prekluzívnej lehote vylučovaciu žalobu nepodal. V takom prípade podľa sťažovateľa „*platí nevyvrátiteľná právna domnienka, že majetok je do súpisu konkurznej podstaty zapísaný ako nesporný, a teda oprávnene ako majetok podliehajúci konkurzu patriaci úpadcovi a správca konkurznej podstaty je oprávnený takýto majetok dokonca aj speňažiť a to aj vtedy, ak je jeho vlastníkom iná osoba než úpadca (§ 78 ods. 5 ZKR)*“.

Na podklade všetkých rekapitulovaných právnych názorov a hodnotení sťažovateľ v sťažnosti uzatvára, že „*nerespektovaním zákonného postupu pri vydaní Napadnutého uznesenia, nedostatočným odôvodnením Napadnutého uznesenia, v ktorom absolútne absentuje právny základ, a napokon tým, že Napadnuté uznesenie absolútne nevychádza zo skutkového a právneho stavu veci, bolo porušené sťažovateľovo právo na súdnu a inú*

právnú ochranu a na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zároveň ním bol hrubým spôsobom porušený aj čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“.

Sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 22.8.2013, sp. zn.: 2K/15/2006-917, 1106215392 porušil základné právo I. T., na súdnu a inú právnú ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd zrušuje uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 22.8.2013, sp. zn.: 2K/15/2006-917, 1106215392 a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy

alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Sťažnostný petit musí podľa § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde povinne obsahovať aj označenie, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili. Sťažnostným petitom je pritom ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný.

Sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje vysloviť, že napadnutým uznesením okresného súdu bolo okrem iného porušené jeho základné právo „na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru“. Ústavný súd nespochybňuje, že aj čl. 48 ods. 2 ústavy je vyjadrením v ňom explicitne pomenovaných aspektov základného práva na súdnu ochranu. Sťažovateľ však v petite sťažnosti ani v jej odôvodnení presne neidentifikoval, ktoré z čiastkových aspektov základného práva na súdnu ochranu zakotvených v čl. 48 ods. 2 ústavy mali byť napadnutým uznesením okresného súdu porušené. Ústavný súd preto posudzoval ústavnú kvalitu napadnutého uznesenia okresného súdu cez prizmu čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy spoločne. Vychádzal pritom z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je nevyhnutné vykladať v ich väzbe na čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy (mutatis mutandis I. ÚS 75/96), pričom práve čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných

orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany (mutatis mutandis I. ÚS 26/94, I. ÚS 28/01), a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (I. ÚS 49/01, I. ÚS 130/2012, II. ÚS 274/2013 a ďalšie).

Okrem toho ústavný súd už vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

1. Prvou sťažnostnou námietkou je tvrdenie o porušení § 42 ods. 1 druhej vety zákona o konkurze a reštrukturalizácii okresným súdom, keďže tento pred odvolaním sťažovateľa z funkcie správcu úpadcu nevypočul ani členov veriteľského výboru ani potrebný počet zabezpečených veriteľov s najvyšším počtom hlasov.

1.1 Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05). A contrario, ak všeobecný súd koná v rozpore s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v súdnom konaní, môže dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie.

Podľa § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii súd aj bez návrhu odvolá správcu, ak opakovane alebo závažne porušil povinnosti ustanovené týmto zákonom alebo osobitným predpisom... Pred odvolaním správcu počas konkurzu súd vypočuje členov veriteľského výboru a aspoň troch zabezpečených veriteľov s najvyšším počtom hlasov počítaných podľa zistenej sumy ich zistených zabezpečených pohľadávok.

Z doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že domáhať sa ochrany základných práv na ústavnom súde môže fyzická osoba alebo právnická osoba jedine v záujme ochrany svojich základných práv (napr. II. ÚS 32/06, II. ÚS 80/06). O sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom

alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011).

Ústavný súd konštatuje, že povinnosť konkurzného súdu vypočúť pred odvolaním správcu z jeho funkcie subjekty uvedené v § 42 ods. 1 druhej vete zákona o konkurze a reštrukturalizácii nekreuje obsah základného práva fyzickej osoby vykonávajúcej funkciu správcu na súdnu ochranu (v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), ale sa podieľa na formovaní obsahovej podoby základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy prináležiaceho subjektom, ktoré sú predmetným zákonným ustanovením označené. Z toho teda vyplýva, že medzi prípadným porušením § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii okresným súdom pred vydaním jeho napadnutého uznesenia a základným právom sťažovateľa ako správcu na súdnu ochranu niet ústavne významnej príčinnej súvislosti.

Naopak, materiálny obsah základného práva na súdnu ochranu v jeho podobe zaručenej čl. 48 ods. 2 ústavy (tu sa už zákonná konkretizácia podľa čl. 51 ods. 1 ústavy neuplatní) by pri preskúvaní postupu (a naň nadväzujúceho rozhodnutia) okresného súdu svedčal v prospech sťažovateľovej argumentácie vtedy, ak by okresný súd k vypočutiu osôb uvedených v § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pristúpil a sťažovateľovi ako správcovi by uprel právo byť pri vypočutí týchto osôb prítomný, právo priebeh vypočutia ovplyvniť a právo k tvrdeniam vypočutých sa vyjadriť. V posudzovaných skutkových okolnostiach však o takúto situáciu nejde.

Argumentácia sťažovateľa tvoriaca obsah prvej sťažnostnej námietky sa tak v podstate dostáva do polohy kritiky formálnej nezákonnosti v postupe okresného súdu. Ústavný súd však konštatuje, že jeho exkluzívnou úlohou v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je bdieť nad dodržiavaním zákona, ale chrániť základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

Sťažovateľ je z uvedených dôvodov zjavne neoprávnenou osobou na prednesenie prvej formulovanej sťažnostnej námietky.

1.2 Ústavný súd neopomenul, že pri odôvodňovaní prvej sťažnostnej námietky sťažovateľ namietol aj skutočnosť, že on sám nebol okresným súdom pred vydaním rozhodnutia o jeho odvolaní z funkcie správcu vypočutý (piaty odsek na štvrtej strane sťažnosti).

Z hľadiska takto formulovanej výčitky ústavný súd upozorňuje, že okresný súd pri ustáľovaní dôvodov odvolania sťažovateľa z funkcie správcu úpadcu vychádzal z právoplatných, a teda právne záväzných súdnych rozhodnutí, ktoré boli správcovi známe. Právne hodnotil aj informáciu uverejnenú v Obchodnom vestníku, ktorej autorom bol sám sťažovateľ.

Zhrňujúco možno konštatovať, že odvolaniu sťažovateľa z funkcie správcu predchádzali okolnosti (rozhodovanie o vylučovacej žalobe na prvom stupni, rozhodnutie krajského súdu o odvolaní obsahujúce upozornenie na povinnosť správcu vrátiť bytový dom pôvodnému predávajúcemu, žiadosť sťažovateľa o vydanie uznesenia, ako postupovať, a odôvodnené rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí tejto žiadosti), ktoré ich procesnou podstatou umožnili sťažovateľovi komunikovať s okresným súdom a objasniť vlastné právne hodnotenie relevantných skutkových faktov. Do formovania úsudku okresného súdu o odvolaní z funkcie správcu nevstúpili žiadne pre sťažovateľa nové skutkové okolnosti, ku ktorým by sa podľa požiadavky plynúcej z čl. 48 ods. 2 ústavy mal vyjadriť. Preto je v tejto argumentačnej časti posudzovaná sťažnosť nedôvodná.

2. Ďalšia námietka porušenia označených práv sťažovateľa je tvorená tvrdeným nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu.

Ústavný súd vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že toto právo zahŕňa aj právo na odôvodnenie rozhodnutia, poukazujúc pritom aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať

podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997, m. m. pozri tiež rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B).

Práve okolnosti posudzovaného prípadu podľa názoru ústavného súdu účinne spochybňujú dôvodnosť druhej sťažovateľom formulovanej námietky.

V právoplatne ukončenom vylučovacom konaní upozornil krajský súd sťažovateľa na jeho povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie podľa § 451 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a povinnosť vydať podľa § 457 Občianskeho zákonníka druhému účastníkovi neplatnej zmluvy všetko, čo podľa nej dostal. V odôvodnení rozhodnutia o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o vydanie uznesenia, ako postupovať, okresný súd zdôraznil povinnosť správcu konať v konkurznom konaní s odbornou starostlivosťou, ktorá zahŕňa povinnosť zohľadniť všetky dostupné informácie týkajúce sa alebo ovplyvňujúce konanie správcu. V tom istom rozhodnutí okresný súd dal do pozornosti sťažovateľa možnosť postupu podľa § 3 ods. 2 zákona č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (požiadanie o pomoc odborníka, prípadne odmietnutie výkonu činnosti správcu či žiadosť o odvolanie z funkcie správcu v príslušnom konaní).

Všetky rekapitulované okolnosti vytvárajú podľa názoru ústavného súdu dostatočne komplexný obraz o špecifikách posudzovaného prípadu, ktoré potom pri odôvodňovaní uznesenia o odvolaní sťažovateľa z funkcie správcu už nevyžadovali opätovné rekapitulovanie. Z hľadiska požiadaviek základného práva na súdnu ochranu i práva na spravodlivé súdne konanie tak postačovalo, ak okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval naplnenie hypotézy podľa § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii spočívajúce v tom, že „*správca pri svojom postupe zjavne nerešpektuje právoplatné rozhodnutia súdu tak prvého, ako i druhého stupňa (rozsudok Okresného súdu Bratislava I – rozsudok č. k. 2Cbi/17/2006-288 z 16.11.2010... v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2CoKR/17/2011-335 z 10.11.2011...)*“.

V nadväznosti na uvedené nemožno akceptovať ani výčitku sťažovateľa zahrnutú systematicky k druhej sťažnostnej námietke, že „v napadnutom uznesení... nie je uvedené žiadne konkrétne ustanovenie zákona, ktoré mal sťažovateľ ako správca úpadcu podľa názoru Okresného súdu... údajne porušiť“. Okresný súd predsa v odôvodnení napadnutého uznesenia citoval § 42 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii a konkretizoval súdne rozsudky pochádzajúce z vylučovacieho konania, ktoré explicitne odkazovali na ustanovenia Občianskeho zákonníka ukladajúce povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie.

Rovnako nedôvodná je argumentácia sťažovateľa poukazujúca na rozsudky všeobecných súdov vo vylučovacom konaní, podľa ktorej je viazaný iba výrokmi právoplatných súdnych rozhodnutí, a nie ich odôvodneniami. Povinnosť vydať sporný bytový dom pôvodnému predávajúcemu totiž sťažovateľovi vyplývala priamo z ustanovení Občianskeho zákonníka, na ktoré krajský súd v potvrdzujúcom rozsudku vydanom vo vylučovacom konaní explicitne upozornil. Takúto povinnosť preto nebolo sťažovateľovi potrebné znovu ukladať ďalším súdnym rozhodnutím na to, aby okresný súd mohol konštatovať naplnenie dôvodu na odvolanie sťažovateľa z funkcie správcu.

V poradí druhú sťažnostnú námietku tak ústavný súd vyhodnotil už pri predbežnom prerokovaní vo všetkých jej čiastkových argumentačných aspektoch ako nedôvodnú.

3. Tretia námietka prednesená v sťažnosti sa zakladá na rozsiahlej analýze vybraných ustanovení zákona o konkurze a reštrukturalizácii, pričom sťažovateľ takto argumentuje v prospech záveru, prečo nebolo možné sporný bytový dom vylúčiť zo súpisu podstaty úpadcu a vrátiť ho pôvodnému predávajúcemu. Uvedený rozsiahly (strany 6 – 9 sťažnosti) argumentačný koncept spája sťažovateľov právny názor, v zmysle ktorého vylúčenie veci zo súpisu podstaty a jej vydanie inému subjektu prichádza do úvahy len v prípadoch výslovne uvedených v zákone.

S formulovaným právnym názorom sťažovateľa sa ústavný súd stotožňuje, zdôrazňuje však, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii nie je jediným zákonným právnym predpisom, z ktorého môže vyplývať povinnosť správcu vydať majetok

spísaný do podstaty inej osobe. Práve na to nadväzuje v odôvodnení rozsudku krajského súdu č. k. 2 CoKr 17/2011-335 z 10. novembra 2011 obsiahnuté potvrdenie povinnosti správcu vyplývajúcej mu z § 451 a § 457 Občianskeho zákonníka. I Občiansky zákonník je teda tým zákonom, ktorý môže správcu zaväzovať na vydanie majetku zo súpisu podstaty úpadcu.

Sťažovateľ taktiež namieta, že na základe právnych úkonov nasledujúcich po uzavretí kúpnej zmluvy z 22. júna 1999 (predaj bytov v bytovom dome podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov) nebolo právne možné predmetný bytový dom pôvodnému predávajúcemu vrátiť, keďže sa režim vlastníctva bytového domu transformoval na režim vlastníctva jednotlivých bytov v ňom sa nachádzajúcich.

Sťažovateľ pri rozvíjaní načrtnutej argumentačnej línie opomenul, že vo vylučovacom konaní vedenom pred okresným súdom a potom pred krajským súdom bola konštatovaná absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy z 22. júna 1999, ktorá má právne účinky *ex tunc*. Logicky potom okresný súd konštatoval, že „žalobcovia (osoby, ktoré uzavreli zmluvy o prevode vlastníctva bytov v bytovom dome, pozn.) *svoje vlastnícke práva k predmetným preukázateľne odvodili od vlastníckeho práva úpadcu*“, a v nadväznosti na to krajský súd podčiarkol, že „*v rámci zásady nemo plus iuris in alium transferre potest, quam ipse habet... nemohlo dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva úpadcu..., pretože úpadca nebol nositeľom žiadnych práv k predmetnému obytnému domu a teda nemal čo previesť*“.

Ak teda absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy z 22. júna 1999 mala za následok neplatnosť zmlúv o prevode vlastníctva bytu, ktoré úpadca uzavrel s tretími osobami, potom nemohlo dôjsť ani k sťažovateľom tvrdenej transformácii vlastníctva bytového domu na vlastníctvo k jednotlivým bytom v ňom sa nachádzajúcim. Nebolo teda právnej prekážky na vydanie bytového domu spísaného v podstate úpadcu pôvodnému predávajúcemu. I táto sťažnostná argumentácia je teda nedôvodná.

Rovnako ústavný súd vyhodnotil tvrdenú nemožnosť vrátiť bytový dom pôvodnému predávajúcemu z dôvodu jeho výmazu z obchodného registra, a teda jeho právneho zániku. Ústavný súd upozorňuje, že odvolací rozsudok krajského súdu, v ktorého odôvodnení bola explicitne potvrdená zákonná povinnosť správcu vrátiť bytový dom pôvodnému predávajúcemu, nadobudol právoplatnosť 19. januára 2012. K výmazu pôvodného predávajúceho z obchodného registra došlo 23. augusta 2013. Sťažovateľ mal teda k dispozícii časový úsek viac ako jeden a pol roka na to, aby svoju zákonnú povinnosť splnil, a to je z hľadiska naplnenia hypotézy uvedenej v § 42 ods. 1 prvej vety zákona o konkurze a reštrukturalizácii rozhodujúce (pritom opätovne nemožno opomínať, že povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie, je povinnosťou zákonnou, ktorá nevzniká na základe súdneho rozhodnutia; teda u sťažovateľa táto povinnosť existovala aj pred právoplatnosťou uvedeného rozsudku krajského súdu). Fakt, že k právnemu zániku pôvodného predávajúceho došlo deň po uznesení okresného súdu o odvolaní sťažovateľa z funkcie správcu úpadcu, je v týchto okolnostiach bez právneho významu. Okresný súd totiž posudzoval (ne)konanie sťažovateľa ako správcu v čase, keď pôvodný predávajúci ešte právne existoval. Neskorší právny zánik pôvodného predávajúceho preto nemal žiaden vplyv na protiprávnosť sťažovateľovej pasivity.

4. Poslednou sťažnostnou námietkou, na ktorej sťažovateľ založil svoj záver o porušení označených práv, je poukaz na § 78 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom do 31. decembra 2011, podľa ktorého ak sa právo vylučujúce zapísanie majetku do súpisu včas neuplatní, zanikne.

Úlohou ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je vykladať zákon, z dôvodu dosiahnutia kvality odôvodnenia tohto uznesenia požadovanej čl. 46 ods. 1 ústavy je však potrebné zdôrazniť, že § 78 zákona o konkurze a reštrukturalizácii upravuje zánik práva vylučujúceho zapísanie do majetku v dôsledku pasivity osoby, ktorej toto právo svedčí. Príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka však nepodmieňujú povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie akýmkoľvek procesným úkonom oprávneného. Navyše, povinnosť sťažovateľa vydať bezdôvodné obohatenie (bytový dom) pôvodnému predávajúcemu existovala ešte pred tým, ako mu sťažovateľ zaslal výzvu na podanie vylučovacej žaloby (28. augusta 2012), ktorá má za následok začatie plynutia prekluzívnej lehoty podľa § 78

ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Preto ani prípadný právny následok zmeškania tejto lehoty nevylučuje zodpovednosť sťažovateľa ako správcu za nesplnenie jeho povinnosti.

5. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, ich právny názor by mohol nahradiť iba v prípade, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný (III. ÚS 443/2012).

Záver o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia možno prijať spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera jej účel a význam, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

O zjavne neopodstatnený návrh podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Vo vzťahu k námietkam preskúmaným v bodoch 1.2, 2 až 4 tejto časti odôvodnenia s ohľadom na dôvody tam uvedené ústavný súd konštatuje, že predbežné prerokovanie nevedlo k zisteniu signálov, ktoré by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohli v rámci meritórneho prerokovania viesť k záveru o porušení základného práva

sťažovateľa na súdnu ochranu alebo jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažnosť je tak na prvý pohľad zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd odmietol.

6. Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, nezaoberal sa už návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu ani odstraňovaním nedostatku procesného zastúpenia sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2014